

Ansvar og kærlighed som våben

Den 21 år gamle studerende Jegor Sjukov blev anholdt under sommerens demonstrationer i Moskva, hvor ”Putin-generationen” for første gang gik på gaden. Med sin Kreml-kritiske blog og YouTube-kanal blev han anklaget for politisk ekstremisme og stod i udgangspunktet overfor otte år i fængsel. Han holdt følgende forsvarstale til domsafsigelsen den 4. december 2019, som spredte sig med lynets hast i oppositionsmiljøerne. Straffen endte med at blive nedjusteret til tre års betinget fængsel.

Det, jeg planlægger at sige, er primært forbundet med denne retssag. Jeg håber på jeres barmhjertighed og på, at I vil lade mig at sige alt det, jeg ønsker at sige. Sandt nok vil jeg ikke tage meget af rettens tid.

Den retslige undersøgelse, som finder sted lige nu, er primært viet til ord og deres betydning. Vi har diskuteret bestemte talemåder, nuancer i formuleringer, måder at fortolke på, og jeg håber, at vi har formået at overbevise den ærede dommer om, at jeg hverken i sproglig forstand eller med hensyn til sund fornuft er en ekstremist.

Men nu vil jeg berøre noget mere fundamentalt end ords betydning. Jeg vil fortælle om motiverne for mine handlinger, siden eksperter også udtalte sig herom. Jeg vil fortælle om motiverne, som er ægte og dybtfølte, og som tvinger mig til at beskæftige mig med politik. Motiver, som blandt andet fik mig til at optage videoen til min YouTube-kanal.

Og det er her, jeg vil starte. Den russiske stat placerer sig i dag som den sidste forsvarer af traditionelle værdier. Vi får at vide, at den retter meget af sin opmærksomhed mod familiens institution og patriotisme. Og den kristne tro siges at være den essentielle, traditionelle værdi heri. Ærede dommer, dette mener jeg måske endda kan være godt, for den kristne etik indeholder i sandhed værdier, som virkelig står mig nær.

For det første er det ansvar. Kristendommen baserer sig på historien om et menneske, som besluttede at tage alverdens lidelser på sine skuldre. På historien om et menneske, som påtog sig et ansvar i ordets absolut mest oprindelige forstand.

I virkeligheden er den centrale idé i hele den kristne tro idéen om det personlige ansvar.

Og for det andet, kærlighed. ”Elsk din næste som dig selv” – det er den vigtigste sætning i den kristne tro. Kærlighed er tillid, medfølelse, humanisme, gensidig hjælp og omsorg. Et samfund, som er bygget på en sådan kærlighed, er et stærkt samfund, og måske endda det stærkest mulige af alle samfund.

Men for at forstå motiverne for mine handlinger er det nok blot at se på, hvordan den nuværende russiske stat, som stolt fremstiller sig selv som kristendommens forsvarer og derfor også disse værdier, egentlig forsvarer dem.

Inden vi taler om ansvar, er det nødvendigt først at svare på spørgsmålet om, hvilken etik et ansvarligt menneske har, hvilke ord denne siger til sig selv i løbet af livet. Jeg mener, det er disse ord: ”Husk, at hele din vej vil være fyldt med udfordringer, af og til uudholdelige. Alle dine nærmeste vil dø. Alle dine planer vil blive ødelagte. Du vil blive bedraget og forladt. Og du vil aldrig kunne undgå døden. Livet er lidelse. Affind dig med det, og når du har affundet dig med lidelsens uundgåelighed, så tag alligevel dit kors på skuldrene og følg dine drømme, for det vil kun blive værre. Vær et eksempel, vær den, som man kan stole på. Underkast dig ikke despoter, kæmp for kroppens og sjælens frihed. Og byg et land, som dine børn kan blive lykkelige i.”

Er det ikke dette, vi læres? Er det ikke denne etik, som børn indlærer i skolerne? Er det ikke sådanne helte, som hædres? Nej. Den aktuelle situation her i landet destruerer enhver mulighed for menneskelig trivsel. De 10 procent rigeste russere holder 90 procent af landets rigdom i deres hænder. Blandt disse er der selvfølgelig utroligt værdige borgere, men størstedelen af denne rigdom er ikke opnået ved ærligt arbejde til fordel for folket, men ved banal korrupsion.

Vores samfund er delt i to niveauer af en uigennemtrængelig barriere. Alle penge er koncentreret øverst, og ingen dér vil give dem fra sig. Nederst er der, uden overdrivelse, kun håbløshed tilbage. Efter at have forstået, at de ikke kan stole på noget, og at uanset hvor hårdt de prøver, vil de ikke kunne bringe hverken sig selv eller deres familier glæde, da lader russiske mænd al deres vrede gå udover deres koner, eller de drikker sig selv ihjel, eller de hænger sig. Rusland er landet med verdens højeste selvmordsrate blandt mænd per hundredetusinde indbygger. Som resultat heraf består en tredjedel af alle familier i Rusland af enlige mødre med børn. Er det sådan, vil jeg gerne spørge, at vi ønsker at forsvare familien som en traditionel institution?

Miron Fjodorov, som flere gange er kommet til mine høringer, har med rette bemærket: ”Vores alkohol er billigere end skolebøger”. Staten skaber alle betingelser for, at en russer, som skal vælge mellem ansvar og uansvarlighed, altid vil vælge det sidste.

Og nu om kærlighed. Kærlighed er umulig uden tillid. Og reel tillid fødes ud af kollektiv handling. For det første er kollektiv handling en sjældenhed i et land, hvor ansvar ikke er udviklet. Og for det andet, skulle kollektiv handling alligevel opstå et eller andet sted, så vil sikkerhedsstyrkerne straks anse det som en trussel. Og det er lige meget, hvad du gør – om du hjælper fanger, går ind for menneskerettigheder, beskytter naturen – før eller siden vil du enten få status som ’udenlandsk agent’, eller også lukker de bare ned for dig.

Staten gør det klart: ”Folkens, vandr bare rundt i jeres minkpelse og interager ikke med hinanden. At samles flere end to på gaden er forbudt – så sætter vi jer i fængsel for at demonstrere. At arbejde sammen om en socialt gavnlige dagsorden er forbudt – så får du status som ’udenlandsk agent’.” Hvorfra i sådan et miljø skal tillid og sidenhen kærlighed komme fra? Ikke romantisk kærlighed, men en humanistisk kærlighed mennesker imellem?

Den eneste sociale politik, som den russiske stat konsekvent fører, er adskillelse. Det er sådan, staten dehumaniserer os i hinandens øjnene, for i statens øjne har vi længe været dehumaniserede. Hvordan kan man ellers forklare dens barbariske forhold til sit folk? Et forhold, som hver dag fremhæves af slag med batoner, tortur i fængselskolonier, ignorering af HIV-epidemien, lukning af skoler, hospitaler og så videre.

Lad os se os selv i spejlet. Hvem er vi blevet, siden vi tillader, at dette sker mod os? Vi er blevet en nation, som har glemt, hvordan man påtager sig et ansvar. Vi er blevet en nation, som har glemt, hvordan man elsker. For over 200 år siden skrev Aleksandr Radisjtjev, mens han rejste fra Sankt Petersborg til Moskva: ”Jeg så mig omkring – min sjæl blev såret af menneskehedens lidelser. Jeg vendte blikket mod mit indre og så, at menneskets ulykke kommer fra mennesket selv.” Hvor er disse mennesker i dag? Mennesker, hvis sjæl gør lige ondt for det, der sker i deres hjemland? Hvorfor er der næsten ingen af dem tilbage? Alt dette leder til, at det rent faktisk viser sig, når man tager et kig på det, at den eneste traditionelle institution, som virkelig hædres og styrkes i den nuværende russiske stat, er det autokrati, der bestræber sig på at ødelægge livet for enhver, som oprigtigt ønsker sit hjemland det bedste og som ikke tøver med at elske og påtage sig ansvar.

Som resultat har vores længe lidende borgere måtte lære, at initiativ er strafbart, at autoriteterne altid har ret, fordi de er autoriteter, at der muligvis eksisterer glæde her, men at den bare ikke er til dem. Og efter at have lært dette, er de gradvist begyndt at falme. Ifølge Rosstats statistikker forsvinder Rusland gradvist med en gennemsnitlig rate på minus 400.000 mennesker om året. Man ser ikke menneskene bag denne statistik. Så se dem dog! Det er de mennesker, der i magtesløshed drikker sig selv ihjel, det er de forfrosne på de kolde hospitaler, det er dem, der bliver myrdet, det er dem, der slår sig selv ihjel. Det er mennesker ligesom du og jeg.

På nuværende tidspunkt er motiverne for mine handlinger sikkert blevet mere klare. Jeg ønsker virkelig at se disse to kvaliteter i vores borgere: ansvar og kærlighed. Ansvar for sig selv, for dem, der er omkring os, for hele landet. Kærlighed til de svage, til dem, der står os nær, til menneskeheden. Det er mit ønske og endnu en grund til, ærede dommer, at jeg ikke har kunnet opfordre til vold. Vold giver os frie hænder, som fører til lovløshed og dermed også til uansvarlighed. Af samme årsag fører vold heller ikke til kærlighed.

Men trods alle forhindringerne tvivler jeg ikke et sekund på, at mit ønske vil blive opfyldt. Jeg ser fremad ud over horisonten for de kommende år og ser Rusland fyldt med ansvarlige og elskende folk. Det vil være et virkelig lykkeligt sted. Lad enhver forestille sig dette Rusland. Lad dette billede lede jer i jeres handlinger, ligesom det leder mine.

Til sidst vil jeg sige følgende. Hvis retten i dag alligevel beslutter, at disse ord nu udsiges af en virkelig farlig kriminel, så vil de kommende år af mit liv blive fyldt med afsavn og modgang.

Men jeg ser på de unge mennesker, som protesterne i Moskva bragte mig sammen med – på Kostja Kotov, på Samariddin Radsjabov – og jeg ser smilene på deres ansigter. I løbet af de minutter vi havde til kort at tale sammen i detentionen, tillod Ljosja Minjajlo og Danja Konon på intet tidspunkt dem selv at klage over livet. Jeg vil forsøge at følge deres eksempel. Jeg vil forsøge at glædes ved, at jeg fik chancen for at gennemgå disse prøvelser for de værdier, der står mig så nær. I sidste ende, ærede dommer, jo mere frygtelig min fremtid er, jo bredere er det smil, som jeg ser mod den med. Tak.

○ ○ ○

Oversat af Simone Fabricius Kovaltsenko